

SKUPNA SPOROČILA, UGOTOVITVE IN ZAKLJUČKI

23. NACIONALNEGA OTROŠKEGA PARLAMENTA NA TEMO »ODRAŠČANJE«

8. aprila 2013 smo se mladi parlamentarci in parlamentarke iz vseh regij Slovenije zbrali v Državnem zboru RS na že 23. nacionalnem otroškem parlamentu (NOP), ki je potekal na temo ODRAŠČANJE. Tema je bila izbrana na predhodnem nacionalnem parlamentu. O temi smo od začetka šolskega leta razpravljali na šolskih parlamentih in skušali organizirati posebne akcije, ki bi prinesle rešitve težav, ki smo jih v zvezi z odraščanjem izpostavili. Po šolskih parlamentih so sledili mestni, občinski, medobčinski in regijski otroški parlamenti. Na nacionalnem parlamentu pa smo skušali naša mnenja združiti in podati naša skupna sporočila, ki jih bomo navedli v nadaljevanju.

23. nacionalno zasedanje otroškega parlamenta je pričel Klemen Petek iz Mozirja, predsednik 22. NOP. Uvodoma so nas pozdravili: predsednik Državnega zbora RS, Janko Veber, predsednik Republike Slovenije, Borut Pahor, minister za izobraževanje, znanost in šport, dr. Jernej Pikalo, varuhinja človekovih pravic, Vlasta Nussdorfer in predsednica Zveze prijateljev mladine Slovenije, Darja Groznik. S svojo prisotnostjo sta nas kratko pozdravila tudi poslanca v Državnem zboru RS, Majda Potrata in Jožef Kavtičnik.

V nadaljevanju smo na predlog udeležencev sestanka za pripravo nacionalnega parlamenta, ki je potekal 19. marca 2013, izvolili Ano Vilhelmino Verdnik iz mariborske regije za predsednico 23. NOP ter 3 člane delovnega predsedstva: Filipa Mramorja iz ljubljanske regije, Aniko Božič iz severnoprimske regije in Ernestino Lavrih iz dolenske regije. Zapisničarki sta bili Anika Božič in Ernestina Lavrih. Klemen Petek je bil potrjen kot pomoč novoizvoljenemu predsedstvu.

V prvem delu zasedanja smo v štirih delovnih skupinah znotraj širše naslovne teme razpravljali o štirih podtemah:

- medsebojni odnosi;
- ljubezen in spolnost;
- samopodoba in vpliv družbe nanjo;
- prihodnost.

V drugem delu zasedanja, ki je potekal plenarno, smo najprej predstavili naša razmišljanja in ugotovitve iz razprav po skupinah, nato je sledila razprava. V tem delu so se nam pridružili tudi nekateri povabljeni gostje: Alen Kofol, direktor direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, Ana Vodičar z direktorata za družino na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Fani Nolimial z oddelka za osnovno šolo na Zavodu RS za šolstvo, Alenka Pavlovec iz sektorja za osnovno šolstvo na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, Agata Zupančič z direktorata za javno zdravje na Ministrstvu za zdravje, Tomaž Bergoč z Društva Unicef Slovenija, Alenka Jeraj, poslanka v Državnem zboru RS, Katarina Hočevnar, poslanka v Državnem zboru RS in Maša Kociper, poslanka v Državnem zboru RS.

V nadaljevanju predstavljamo naše ugotovitve, predloge in zaključke, ki so povzetek razprave udeležencev in udeleženk 23. nacionalnega otroškega parlamenta:

1. MEDSEBOJNI ODNOSI

V skupini smo se pogovarjali o medsebojnih odnosih in zakaj so nam ti odnosi pomembni. Medsebojni odnosi so gradnik naše družbe.

- Menimo, da bi morali medsebojne odnose izboljšati. V medsebojnih odnosih bi morali spoštovati medsebojno zaupanje in toleranco drug do drugega.
- Zelo pomembni so odnosi s starši. Vse večkrat se dogaja, da si starši ne vzamejo časa za pogovore z nami in ugotavljamo, da nas velikokrat ne razumejo. Predlagamo, da bi se starši več pogovarjali z otroki in tako tudi vzpostavili medsebojno zaupanje. Tako bi lahko rešili veliko problemov, s katerimi se soočamo.
- Če se kdo o svojih težavah težko pogovarja s starši, se lahko posvetuje s strokovnjaki tudi preko interneta, npr. v e-klepetalnicah ali preko anonimnih linij.
- Ugotavljamo, da mnogi starši niso dovolj poučeni o vzgoji otrok in nanje prenašajo svoje slabe izkušnje. Starši bi se morali bolj poučiti o vzgoji otrok.
- Pomembni so tudi odnosi z vrstniki. Z vrstniki se največ pogovarjamo in tudi medsebojno posvetujemo. Ugotavljamo, da so razlike v odnosih med vrstniki v mestu in na podeželju. Vrstniki s podeželja se trudijo biti podobni mestnim vrstnikom.
- Dotaknili smo se tudi socialnih omrežij in interneta. Poudarili smo, da ne smemo verjeti in zaupati vsakemu, ki želi biti tvoj prijatelj na socialnem omrežju. Tistemu prijatelju, ki ga v resnici poznaš in se z njim razumeš, lahko zaupaš.
- V medsebojne odnos vstopamo tudi z učitelji. Na nekaterih šolah so izvedli akcijo zamenjave vlog učenec – učitelj. Akcijo predlagamo tudi v drugih šolah, saj tako lahko bolje razumemo učitelje in učitelji nas, s tem pa lahko izboljšamo medsebojne odnose.
- Takšnih parlamentov, kot je ta, bi moralo biti več, saj bi tako izboljšali odnose in sodelovanje med nami in državo. Menimo, da se nas ne sprejema resno, nimamo besede pri odločanju.

Med akcijami oz. dobrimi praksami je bilo največ akcij izvedenih za socialno ogrožene družine (npr. zbiranje zamaškov, starega papirja, oblačil, lansko leto za poplavljene družine v okolici Ljubljane, itd.).

2. LJUBEZEN IN SPOLNOST

- Ljubezen in spolnost sta v odraščanju zelo pomembni. Zavedati se moramo, da je zelo pomembno, da smo na ljubezen, še posebej pa na spolnost, pripravljeni. Na odločitev za eno ali drugo ne sme vplivati nihče, to je odločitev vsakega posameznika. Do prezgodnje spolnosti največkrat prihaja zaradi radovednosti, lahko pa se zgodi, da dekle zanosi. Posledice morata nositi oba, tako fant kot dekle.
- Dobro je, da o spolnosti čim bolj razpravljamo, da se o temi izobražujemo in poskušamo razbiti nekatere tabuje v zvezi s spolnostjo.
- Ločevati moramo med spolnostjo kot užitek z osebo, ki jo imamo radi in med spolnostjo – posilstvom. Če se posilstvo zgodi, je zelo pomembno, da žrtev to zaupa ljudem, ki lahko pomagajo. Odveč je strah in pomislek, da bi bila žrtev lahko zaničevana.

- Dotaknili smo se tudi istospolnih zvez in homoseksualnosti. Družba ima do istospolno usmerjenih ljudi veliko predsodkov. Menimo, da je potrebno istospolne ljudi spoštovati. Vsi smo enakopravni, ne glede na spolno usmerjenost. Homoseksualnost je nekaj, kar obstaja in je del naše družbe.
- Mladostniki kar veliko gledamo filme in razne TV serije, kjer je veliko poudarka na ljubezni. Zgodi se, da si delamo drugačne utvare o tem in hitimo v ljubezen. Naš poziv za mlajše generacije je, naj mediji ne vplivajo na njih! Mi pa bodimo v ljubezni vzorniki mlajšim generacijam, tako bo svet lepši!
- Naš končni zaključek je: ljubezen je lepa, ne glede na to ali je med osebama različnih spolov ali istih spolov. To je največja vrednota. Ni pomembna zgodba, ti ali ona v ljubezni, pomembno je, da jo je človek sposoben.

3. SAMOPODOBA IN VPLIV DRUŽBE NANJO

- Samopodobo smo opredelili kot mnenje o samemu sebi. Samopodobo si ustvarjamo sami ter z vplivom okolice. Samopodoba se skozi življenje lahko zaradi različnih vplivov spreminja.
- Za ustvarjanje samopodobe je zelo pomemben tudi vpliv staršev. Sporočamo jim, naj nam zaupajo in nam dovolijo, da se učimo iz lastnih napak, a nam ob tem stojijo ob strani.
- Samopodobo smo razdelili na dobro in slabo. Dobro si ustvarimo z uspehi, uspešnimi dejanji, optimističnim razmišljanjem in pravo razsodbo, katera mnenja bomo upoštevali in katera ne. Slabo samopodobo pa si ustvarimo zaradi kritike iz okolice in pesimističnega razmišljanja.
- Za dobro samopodobo lahko tudi sami kaj storimo. Moramo se spodbujati za opravljanje tistega, kar nas veseli. Moramo zaupati sami vase, biti to, kar smo, izražati mnenja in sprejemati tudi druga mnenja o sebi. Na enak način lahko pomagamo sovrstnikom do dobre samopodobe. Do drugih se moramo obnašati tako kot bi želeli, da se drugi obnašajo do nas.
- Ugotavljamo, da se velikokrat primerjamo z medijskimi osebnostmi. Tu je vpliv medijev na nas zelo pomemben, predvsem v škodljivem smislu, saj nam »potvarjajo« realnost.
- Naša zaključna misel: »Nisi sam, naj svet ne spreminja tebe, ampak ti spremeni svet«.

Med izvedenimi akcijami je bilo najpogosteje organiziranje predavanj, na katerih so gostovali strokovnjaki. Predavali so o internetu, o spodbujanju branja, o zdravstvenih problemih, kot so anoreksije, zlorabe drog in alkohola in tudi o izgubi bližnjega. Omenili smo tudi delavnico medsebojne komunikacije, kjer so učenci obiskali starejše ali so se obiskali sovrstniki iz različnih šol. Izpostavili smo učno pomoč, ko so starejši učenci pomagali mlajšim, da so izboljšali učni uspeh in se pri tem tudi družili.

4. PRIHODNOST

V skupini smo se pogovarjali predvsem o naših ciljih. Ugotovili smo:

- Večinoma imamo cilje v zvezi z uspešnim izobraževanjem in življenjem. Za njihovo uresničitev potrebujemo podporo staršev, sposobnosti, talente, željo, voljo, tudi odrekanje, realen cilj, vztrajnost, pravo izbiro, razgledanost, odgovornost, pogum in tudi finančna sredstva.
- Mladi prihodnost velikokrat jemljemo kot precej oddaljeno. Vendar se družba prihodnosti ustvarja danes. Mi mladi smo družba prihodnosti. S sedanostjo oblikujemo svojo prihodnost.

Navedli smo veliko pozivov, s katerimi upamo, da bomo v prihodnosti dosegli spremembe na bolje:

- Premožnejše pozivamo, da del svojega premoženja odstopijo dobrodelnim organizacijam. Organizacije naj povratno podajo dokaz o porabi sredstev. Ni dobro, da dajemo denar, pa potem iz tega ni nič.
- Odrasle naprošamo, da nam dajejo zgled. Naj bodo pozitivni in odločni, da bomo potem takšni tudi mi. Naj nam ne kažejo samo negativnih stvari.
- Državni zbor in politike naprošamo, da sprejemajo zakone v dobro vseh.
- Motiv za zaposlitev in za prihodnost naj ne bo dobiček.
- Želimo si, da bi boljše oglaševali turizem, saj je to zelo pomembno za prihodnost. Imamo odlične pogoje za turizem.
- Želimo si, da bi bilo slovensko gospodarstvo boljše povezano in da bi kupovali slovenske izdelke, saj s tem omogočamo lažji izhod iz krize.
- Zmanjšati bi bilo potrebno razlike med mestom in vasjo, npr. povezanost, da izboljšamo promet in tako omogočimo boljšo povezanost tistih vasi, ki imajo manj privilegijev in tistih mest, ki imajo manj fakultet. Nekateri prebivalci se ne morejo dovolj dobro izobraževati.
- Želimo si kakšnega velikega projekta, ki bi povezoval več regij in s tem omogočil tudi večjo dejavnost in boljšo vključenost manjših območij. Tam bi izboljšali pogoje za turizem in gospodarstvo.
- Ko govorimo o prihodnosti, ne smemo pozabiti na naravo, okolje. Onesnaževanje na eni strani in ločevanje odpadkov na drugi strani prav tako vpliva na našo prihodnost. Zavedati se moramo posledic onesnaževanja okolja.

V preteklem šolskem letu je bilo več poudarka na akcijah kot pa samo na debatiranju in razpravljanju. V šolah smo imeli kar nekaj akcij, ki so se navezovala na probleme, ki smo jih zaznali. Problemi so v največji meri bili naslednji:

- Neenakopravnost med spoloma (npr. da morajo punce več pospravljati po malici).
- Slaba predstavitev različnih poklicev. Če bi bili bolje predstavljeni, bi se učenci lažje odločali, kaj bodo postali.
- Opažamo, da imamo premalo prostorov za druženje, kjer bi se učenci lahko družili, spoznavali in odmikali predsodke.
- Ugotovili smo, da bi bilo potrebno več organizacije plesnih dejavnosti ali drugih aktivnosti, a v mestih to ni več priljubljeno, ker imamo veliko tovrstnih stvari. To bi se moralo v večji meri organizirati v vaseh in lokalnih področjih, kjer bi se ljudje lahko še bolje povezali. V mestih pa je slaba udeležba in bi morali narediti nekaj takega, da bi pritegnilo veliko mladih in popularnih ljudi.
- Predlagamo, da bi učenci opravljali več prostovoljstva, da bi imeli kakšne delavnice, kako se učiti ter da bi izražali svoje probleme na razrednih urah, kjer bi povedali vse, kar jih moti.

Akcije, ki so bile izvedene na nekaterih šolah, so bile usmerjene v šolstvo, ker se nam zdi to prvi, a majhen korak k boljši prihodnosti.

- Delavnice »Kako se učiti?« Učitelji bi učili učence, kako se učiti.
- Meritve hrupa. Na šolah bi lahko organizirali merjenje hrupa in tako ozavestili tako učence kot tudi učitelje o prevelikem hrupu.
- Enakopravnost med spoloma. S to akcijo bi zmanjšali nestrpnost in neenakopravnost spolov.
- Organizacija raznih zbiralnih akcij kot npr. zbiranje papirja ali zamaškov. Tako bi zbrali sredstva za različne socialne sklade in učence s posebnimi potrebami, kar bi pripomoglo k boljši prihodnosti.
- Uredili bi več površin, kjer bi se otroci lahko igrali in preživljali prosti čas.

- V šolah bi organizirali anonimen pogovor o problemih šolstva.
- Druženje med šolami. Organizirali bi dneve dejavnosti, v katerih bi se šole med seboj družile in se tako spoznavale. To bi zmanjšalo tekmovalnost med posameznimi šolami.

Ob koncu zasedanja smo razglasili temo 24. otroških parlamentov, ki se bodo pričeli z naslednjim šolskim letom. Izmed osmih predlaganih tem je največ glasov dobila tema RAZMERE V DRUŽBI.

Zahvalili smo se Državnemu zboru RS in vsem poslanskim skupinam, da smo lahko zasedali v njihovih prostorih in da so nam omogočili brezplačno kosilo v njihovi restavraciji. Zahvalili smo se tudi vsem, ki so prispevali gradivo za naše zasedanje (Zvezi prijateljev mladine Slovenije – TOM telefonu, Vzajemni, Društvu Bralna značka Slovenije, Društvu Unicef Slovenija, Informacijskemu pooblaščenču, Centru za varnejši internet in projektu Safe.si, Slovenski filantropiji in Državnemu zboru) in vsem gostom, ki so bili z nami.

Ljubljana, junij 2013